

MØTEPROTOKOLL

KONTROLLUTVALGET I ØSTRE TOTEN KOMMUNE

Mandag 18. mai 2026 holdt kontrollutvalget møte i Østre Toten rådhus fra kl. 0830 – 1510.

Som medlemmer møtte:

Karin E. Jansen (SV), leder
John Grønvold Skoglund (Ap), nestleder
Birgit Finstad (Uavh.)
Ole Harald Fjeldstad (Sp)
Lene Melbye (V)

Følgende medlem hadde meldt forfall:

Ingen

Ellers møtte:

Fra kommuneadministrasjonen: Økonomisjef Ole Håvard Skogli og regnskapssjef Håkon Lundbye (alle møtte under sak 24).

Fra Innlandet Revisjon IKS: Oppdragsansvarlig revisor Unn Romundgard (sak 24).

Sekretær: Kjetil Solbrækken.

Møteprotokollen er sendt til:

Kommunestyret v/ordfører, kommunedirektør, kontrollutvalgets medlemmer og varamedlemmer, Innlandet Revisjon IKS, Oppland Arbeiderblad og Totens Blad.

Utvalgsmøtet ble satt kl. 0830 med Karin E. Jansen som møteleder.

Innkalling og sakliste ble enstemmig godkjent.

Til behandling:

SAK NR. 23/2026

GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 16.03.2026

<u>Vedtak, enstemmig:</u>	Protokoll fra kontrollutvalgets møte den 16.03.2026 godkjennes.
---------------------------	---

SAK NR. 24/2026

**ÅRSREGNSKAP OG ÅRSBERETNING 2025 FOR ØSTRE
TOTEN KOMMUNE – KONTROLLUTVALGETS UTTALELSE**

Fra behandlingen:

Under første del av saken orienterte Innlandet Revisjon IKS om den gjennomførte revisjonen av årsregnskapet. Revisjonsberetningen for 2025, datert 15. mai 2026, ble delt ut og presentert i møtet. Fra Innlandet Revisjon IKS deltok oppdragsansvarlig revisor Unn Romundgard.

Under andre del av saken presenterte kommuneadministrasjonen kommunens årsregnskap for 2025 med vekt på følgende hovedtema:

- Kommunens resultat og økonomiske stilling.
- Vesentlige regnskapsmessige og avgiftsmessige problemstillinger.
- Finans- og gjeldsforvaltning.
- Internkontroll i økonomisystemet.
- Vesentlige avvik fra planer/budsjett/vedtak.
- Noen betraktninger fremover.

Fra kommuneadministrasjonen deltok økonomisjef Ole Håvard Skogli og regnskapssjef Håkon Lundbye.

Omforent forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak, enstemmig:

KONTROLLUTVALGETS UTTALELSE TIL ØSTRE TOTEN KOMMUNES ÅRSREGNSKAP OG ÅRSBERETNING FOR 2025

Kontrollutvalgets oppgave er å uttale seg om kommunens årsregnskap og årsberetning før formannskapet innstiller til vedtak, jf. kommunelovens § 14-3.

Kontrollutvalget har behandlet kommunens årsregnskap og årsberetning for 2025. Sammen med årsregnskapet forelå revisjonsberetningen og lovpålagt årsberetning, jf. kommuneloven § 14-7.

Kontrollutvalget har basert sin uttalelse på en gjennomgang av de ovennevnte dokumentene og orienteringer fra kommunens revisor og kommuneadministrasjonen ved økonomisjef og regnskapssjef.

Revisors beretning:

Kontrollutvalget har merket seg at revisjonsberetningen har en positiv totalkonklusjon, dvs. at revisor mener kommunens årsregnskap for 2025 er avlagt uten vesentlige feil og at lovmessige krav er oppfylt.

Årsberetningen:

Kontrollutvalget har vurdert om de formelle kravene til årsberetningen er fulgt, jf. kommunelovens § 14-7. Alle områdene som det stilles krav om at det skal redegjøres for er omtalt i kommunens helhetlige årsrapport som er utarbeidet med bruk av rapporteringsverktøyet Framsikt.

Kontrollutvalget har ingen kommentarer til de lovpålagte redegjørelsene.

Årsregnskapet:

Kontrollutvalget har følgende kommentarer til økonomi/regnskap:

a) **Økonomisk situasjon og finansielle måltall:**

<i>Handlingsregel</i>	<i>Mål</i>	<i>Resultat 2025</i>	
<i>Netto driftsresultat</i> (i % av sum driftsinntekter)	Min 1,75	-3,0 %	
<i>Netto lånegjeld</i> (i % av sum driftsinntekter)	Maks 100 %	88,9 %	
<i>Disposisjonsfond</i> (i % av sum driftsinntekter)	Min 10 %	7,7 %	
<i>Driftsutgifter skal alltid finansieres av driftsinntekter</i>	Min 0	- 43,9 mill kroner	
<i>Låneandel i investeringer</i>	Maks 85 %	64,3 %	
<i>Andel finansutgifter</i> (i % av sum driftsinntekter)	Maks 7 %	7,2 %	

Oppsummert mener kontrollutvalget at kommunen har en tilfredsstillende finansiell stilling og handlefrihet pr. 31.12.2025.

Vedvarende gap mellom inntekter og utgifter i drift, økende finansielle kostnader, og bruk av fond for å opprettholde drift er ikke bærekraftig over tid.

Kontrollutvalget har følgende kommentarer til måltallene:

- **Netto lånegjeld**

Ved utgangen av 2025 utgjorde Østre Toten kommunes netto lånegjeld (lånegjeld ekskl. utlån og ubrukte lånemidler) ca. 1,467 milliarder. Dette utgjør 88,9 % av brutto driftsinntekter, noe under kommunens egen målsetting om maksimum 100%.

Det er ingen entydig grense for når en kommune kan sies å ha et høyt gjeldsnivå, men ofte brukes en tommelfingerregel som tilsier at netto lånegjeld over 75-80 % av driftsinntektene gir begrenset økonomisk handlingsrom (jf. Statsforvalteren m.fl). Lånegjelden forventes å stige i Østre Toten kommune de neste årene, jf. vedtatt økonomiplan. Høyere lånegjeld betyr økt rente- og avdragsbelastning i driftsregnskapet, dvs. redusert handlefrihet. Utviklingen i lånegjelden er et forhold som krever oppmerksomhet.

b) Andre forhold

- **Ubalanse i driften: Merforbruk på 45 millioner**

Kommentar: For å ha en bærekraftig økonomi på lang sikt, er det viktig med en styrbar drift i balanse. Med styrbar drift menes driftsnivået på tjenesteytingen i kommunen, som kommunen kan påvirke. Samlet viser ordinær drift (sektorenes virksomhet) i 2025 et merforbruk på 45,0 millioner kroner sammenlignet med revidert budsjett.

Den negative utviklingen innenfor driften de senere årene kan illustreres slik:

	2022	2023	2024	2025
Mer- /mindre- forbruk i driften	- 4,7 mill.	- 26,1 mill.	- 22,5 mill.	- 45,0 mill.

En nærmere gjennomgang av kommunalområdene viser særlige utfordringer innenfor Oppvekst og mestring med et samlet merforbruk på 19,8 mill. kroner. Flere av tjenestene innenfor området har merforbruk:

- Grunnskole: merforbruk 7,7 millioner kroner
- Barnehage: merforbruk 7,1 millioner kroner
- Barn og familie: merforbruk 3,3 millioner kroner
- NAV: merforbruk 3 millioner kroner

- ***Pensjon: Svikt i internkontroll og budsjettoppfølging***

Kommentar: Kontrollutvalget har merket seg at det i 2025 ikke ble foretatt nødvendige vurderinger knyttet til budsjettering av reguleringspremie til KLP og eventuell bruk av premiefond. Dette førte til en vesentlig belastning i driftsregnskapet som ikke var varslet/rapportert underveis i året. Kontrollutvalget er orientert om at det er iverksatt tiltak for å unngå at dette skjer igjen.

- ***Pensjon: Utsatt kostnadsføring av pensjoner – 165,4 millioner (balanseført premieavvik)***

Kommentar: Kommunen har valgt å skyve pensjonskostnader foran seg, slik lovverket gir anledning til, og slik svært mange kommuner gjør. Den utsatte kostnadsføringen (omtalt som premieavvik i balansen) utgjør kr. 165,4 millioner pr. 31.12.2025. Beløpet vil komme til belastning i fremtidige regnskaper. For å kunne møte denne belastningen er det anbefalt å ha et disposisjonsfond som overstiger premieavviket. Kommunens disposisjonsfond pr. 31.12.2025 er 125,3 millioner. Kommunen har med andre ord ikke fullt ut reserver til å møte de fremtidige pensjonskostnadene.

- ***Forholdet mellom inntekter og utgifter: Driftsutgifter øker mer enn driftsinntekter***

Kommentar: Kontrollutvalget har merket seg at driftsinntektene har økt med 3,1 % i løpet av 2025 (2024: økning 4,5 %), mens driftsutgiftene har økt med 4,2 % i samme periode (2024: 7,6 %). Større økning i driftsutgiftene enn driftsinntekter er et forhold som krever oppmerksomhet. Utviklingen er ikke bærekraftig over tid.

- ***Likviditet: Tilfredsstillende likviditetssituasjon***

Kommentar: Kommunen har en tilfredsstillende likviditetsbeholdning pr. 31.12.2025. Det er spesielt verdt å merke seg at ubrukte lånemidler, dvs. lån tatt opp til investeringer som venter på gjennomføring, er en del av likviditetsbeholdningen. En reduksjon i ubrukte lånemidler vil påvirke likviditetsbeholdningen negativt. Ubrukte lånemidler pr. 31.12.2025 utgjorde 182,5 millioner.

Oppfølging av påpekninger fra revisor:

Det foreligger ingen påpekninger fra regnskapsrevisor som ikke er fulgt opp.

Oppfølging av vedtak i kommunestyret om regnskapsrevisjoner:

Det foreligger ingen vedtak i kommunestyret om regnskapsrevisjoner som ikke er fulgt opp.

Kontrollutvalgets konklusjon:

Kontrollutvalget anbefaler at kommunestyret godkjenner kommunens årsregnskap og årsberetning for 2025.

SAK NR. 25/2026**TILSTANDSRAPPORT BARNEVERN 2025****Fra behandlingen:**

Tilstandsrapporten ble gjennomgått.

Omforent forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak, enstemmig:

1. Tilstandsrapport 2025 for barneverntjenesten i Østre Toten kommune tas til orientering.
2. Kommunedirektør/barnevernleder inviteres til å presentere barneverntjenesten og orientere om erfaringer etter etableringen av Toten barneverntjeneste fra 01.01.2026. Kontrollutvalget ber også om en presentasjon av endringene i ny barnevernslov fra 01.01.2023 og hvordan endringene er implementert i Toten barneverntjeneste. Saken følges opp i løpet av høsten 2026.

SAK NR. 26/2026**PROTOKOLL FRA KOMMUNESTYRETS MØTE 22.04.2026****Fra behandlingen:**

Protokollen fra møtet ble gjennomgått.

Sekretariatets forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak, enstemmig:

Protokoll fra kommunestyrets møte den 22.04.2026 tas til orientering.

SAK NR. 27/2026**REFERATSAKER****Fra behandlingen:**

Følgende saker ble referert:

1. Diverse artikler
2. Neste møte: Tidspunkt/saksliste

Vedtak, enstemmig:

Referatsakene tas til orientering.

Fra behandlingen:

Saken ble enstemmig satt på sakslista.

Følgende saker ble drøftet:

- **Overordnet internkontroll**

Kommunedirektørens ansvar for internkontroll etter kommuneloven § 25-1 ble drøftet.

<u>Vedtak, enstemmig:</u>	Kommunedirektøren inviteres til å presentere det <u>overordnede internkontrollsystemet</u> med vekt på rutiner og prosesser innenfor følgende områder: ○ Økonomistyring. ○ Struktur- og endringsprosesser i organisasjonen (Hvordan sikre gjennomføring av struktur- og endringsprosesser? Koble dette opp mot pågående saker/prosesser.) ○ Avvikshåndtering.
---------------------------	---

Lena, 18. mai 2026. Karin E. Jansen leder	RETT UTSKRIFT: Lena, 18. mai 2026. Kjetil Solbrækken utvalgssekretær
--	--

TIL INFORMASJON / OPPFØLGING

<u>Møteplan 2026 – Kontrollutvalget:</u> • Mandag 09.02.2026 kl. 0900 • Mandag 16.03.2026 kl. 0900 • Mandag 18.05.2026 kl. 0830 • Mandag 15.06.2026 kl. 0900 • Mandag 14.09.2026 kl. 0900 • Mandag 26.10.2026 kl. 0900 • Mandag 14.12.2026 kl. 0900	<u>Oversikt over bestillinger fra Innlandet Revisjon IKS:</u> • <i>Foranalyse: Tildeling av helse- og omsorgstjenester</i> (med særlig vekt på hjemmeboende) – KU-sak 74/2025 • <i>Foranalyse: Klima, energi og miljø</i> (KU-sak 74/2025) <u>Oppfølging av tidligere forvaltningsrevisjonsrapporter:</u> • <i>Barn og unge med bekymringsfullt skolefravær</i> (følges opp i 2026)
---	--